

Lessen

Onderdeel

Blok 1: les 1, 2, 5 (taak 5a), 16, peiltaak week 3  
 Blok 2: eigen taken, les 14, les 19

Oriëntatie getallen

**HOOFDDOEL**

- Getallen tot en met 1000 op volgorde zetten en tellen met sprongen van 1, 10 en 100.

**EXTRA MATERIAAL LES 1 EN 2**

- geleide instructie: wisbordje (per kind)
- observatieformulier.pdf

**Lesdoel**



**Oriëntatie getallen**

- Je leert verder- en terugtellen tot en met 1000 met sprongen van 1, 10 en 100. (les 6)
- Je leert getallen tot en met 1000 op volgorde te zetten. (les 7)

- Je leert verder- en terugtellen tot en met 1000 met sprongen van 1, 10 en 100. (les 1)
- Je leert getallen tot en met 1000 op volgorde te zetten. (les 2)

Je leert getallen tot en met 1000 splitsen in en samenstellen met honderdtallen, tientallen en eenheden.

- splitsen (les 3)
- samenstellen (les 4)

groep 4    blok 9    doel 3

Van klein naar groot.



groep 5    blok 1    doel 1

Van klein naar groot.



groep 5    blok 1    doel 2

Splits.



**Hulp**

met sprongen van 1

173   174   175

met sprongen van 10

236   246   256

met sprongen van 100

380   480   580

Kijk naar de honderdtallen.

640   530   350   460   →   350   460   530   640

**Voorbeeldsommen uit de basistaak**

Tel verder en terug.

met sprongen van 10

620

Tel verder en terug.

met sprongen van 1

504   505

Blok 1: les 3, 4, 5 (taak 5b), 16, peiltaak week 3  
 Blok 2: eigen taken, les 14, les 19

Oriëntatie getallen

**HOOFDDOEL**

Getallen tot en met 1000 splitsen in en samenstellen met honderdtallen, tientallen en eenheden.

**REKENWOORDENSCHAT**

de HTE-kaart

**EXTRA MATERIAAL LES 3**

- **geleide instructie:** wisbordje (per kind)
- **verlengde instructie:** HTE-kaarten t/m 1000 (zie printbladen bij de les, voor de leerkracht), speelgoedgeld (minimaal 5 briefjes van 100 euro, 3 briefjes van 10 euro en 7 munten van 1 euro) (voor de leerkracht)
- printbladen bij de les.pdf
- observatieformulier.pdf

**EXTRA MATERIAAL LES 4**

- **geleide instructie:** wisbordje (per kind)
- **geleide instructie:** werkboek
- **verlengde instructie:** HTE-kaarten t/m 1000 (zie printbladen bij de les, voor de leerkracht)
- printbladen bij de les.pdf
- observatieformulier.pdf

**Lesdoel**



**Oriëntatie getallen**

- Je leert verder: en terugtellen tot en met 1000 met sprongen van 1, 10 en 100. (les 1)
- Je leert getallen tot en met 1000 op volgorde te zetten. (les 2)

Je leert getallen tot en met 1000 splitsen in en samenstellen met honderdtallen, tientallen en eenheden.

- splitsen (les 3)
- samenstellen (les 4)

Je leert getallen tot en met 1000 plaatsen en op volgorde te zetten.

- Je leert tussen welke honderdtallen een getal ligt. (les 1)
- Je leert getallen tot en met 1000 op volgorde te zetten. (les 2)

groep 5    blok 1    doel 1

Van klein naar groot.

200   100   300   500   400

groep 5    blok 1    doel 2

Splits:

bedrag    100 euro    10 euro    1 euro

200 euro

groep 5    blok 2    doel 1

Tussen welke honderdtallen ligt het getal?

**Hulp**

234 euro

4 euro

30 euro

200 euro

H	T	E
3	2	4

3 0 0    2 0    4     $300 + 20 + 4 = 324$

**Voorbeeldsommen uit de basistaak**

Hoeveel is het getal waard?

932 euro

De 9 is  euro waard.

De 3 is  euro waard.

De 2 is  euro waard.

Welk bedrag is het?

euro

Ik heb 7 biljetten van 100 euro, en 8 losse euro's gespaard.



Blok 1: les 6, 7, 10 (taak 10a), 17, peiltaak week 4  
 Blok 2: eigen taken, les 14, les 19

Bewerkingen



**HOOFDDOEL**

Optellen en aftrekken tot en met 100 met de strategieën: rijgen, rijgen met te veel, aanvullen.

De basisstrategie in groep 4 is *rijgen*. De eindvorm is rijgen in maximaal 3 sprongen (eerst de tientallen in 1 sprong en dan de eenheden in 2 sprongen). Eind groep 4 is de variastrategie *rijgen met te veel* aangeboden. Rijgen met te veel is handig als je een getal moet optellen of aftrekken dat dicht bij een tiental ligt, zoals  $46 + 39$  en  $73 - 29$ . Dit is een variastrategie. Dit houdt in dat deze, op het moment van aanbieden, mogelijk niet voor alle kinderen geschikt is. Alleen de kinderen die de basisstrategie rijgen goed beheersen, nemen deel aan deze les. De andere kinderen oefenen verder met rijgen. Zij maken de opgaven rijgend en doen niet mee met de instructie. Eind groep 4 staat de variastrategie *aanvullen* centraal. Aanvullen (een aftreksom uitrekenen door op te tellen) is een handige strategie bij aftrekken als de getallen uit de som dicht bij elkaar liggen zoals bij  $62 - 58$ . Uit onderzoek blijkt dat ook minder sterke rekenaars deze strategie oppakken. Alle kinderen zitten bij deze lessen dus bij de instructie. Hiermee is deze variastrategie in groep 4 een uitzondering. Kinderen begrijpen deze strategie wanneer ze inzien waarom het antwoord boven de lijn staat, zij zelf aanvul- en verschilcontexten kunnen herkennen en bedenken, en bepalen wanneer aanvullen wel of niet handig is.

**EXTRA MATERIAAL LES 6**

- geleide instructie: kralenketting (voor de leerkracht), wisbordje
- observatieformulier.pdf

**EXTRA MATERIAAL LES 7**

- geleide instructie: wisbordje, speelgoedgeld: 4 briefjes van 10 euro en 3 munten van 1 euro (voor de leerkracht)
- verlengde instructie: speelgoedgeld: 7 briefjes van 10 euro en 8 munten van 1 euro (per tweetal)
- observatieformulier.pdf

**Lesdoel**



**Optellen en aftrekken**

Je leert optel- en aftreksommen tot en met 100 uitrekenen met de strategieën: rijgen, rijgen en aanvullen.

Je leert optellen en aftrekken tot en met 100 met de strategieën: rijgen, rijgen met te veel en aanvullen.

- rijgen en aanvullen (les 6)
- rijgen met te veel (les 7)

Je leert optellen tot en met 1000 met de strategie: rijgen, bij sommen als  $380 + 200$  en  $380 + 160$  en via de kleine som bij sommen als  $500 + 300$ .

- rijgen (les 1)
- via de kleine som (les 2)

groep 4 | blok 9 | doel 2

Reken uit op de getallenlijn in je rekenschrift. Reken met aanvullen.

$72 - 68 = \square$

groep 5 | blok 1 | doel 3

Reken uit op de getallenlijn in je rekenschrift. Kies of aanvullen of rijgen bij de som past.

$53 - 15 = \square$

groep 5 | blok 3 | doel 1

Reken uit op de getallenlijn in je rekenschrift.

$350 + 300 = \square$

**Hulp**

<p><b>rijgen</b></p> <p><math>48 + 37 = 85</math></p>	<p><b>rijgen</b></p> <p><math>75 - 48 = 27</math></p>	<p><b>aanvullen</b></p> <p><math>48 + 6 = 54</math> <math>54 - 48 = 6</math></p>
<p><b>rijgen</b></p> <p><math>46 + 18 = 64</math> <math>46 + 20 - 2 = 64</math></p>	<p><b>rijgen</b></p> <p><math>73 - 19 = 54</math> <math>73 - 20 + 1 = 54</math></p>	

**Voorbeeldsommen uit de basistaak**

Reken uit op de getallenlijn in je rekenschrift in maximaal 3 sprongen.

$56 + 25 = \square$



Reken uit op de getallenlijn in je rekenschrift. Welke som hoort erbij?

Kevin heeft 43 boeken. Zijn broertje heeft er 18 minder. Hoeveel boeken heeft zijn broertje?

som:  $\square$

antwoord:  $\square$  boeken

Blok 1: les 8, 9, 10 (taak 10b), 17, peiltaak week 4  
 Blok 2: eigen taken, les 14, les 19

Bewerkingen



**HOOFDDOEL**

Automatiseren van de tafels: tafelsommen maken binnen 3 seconden.

Nieuw in de didactiek is dat we niet meer per tafel werken. Dus niet eerst de tafel van 2, dan van 5 enz. De opbouw is als volgt:

- De kinderen leren van alle tafels eerst 3 steunsommen:  $10 \times$ ,  $5 \times$  en  $2 \times$ . De  $5 \times$  leren ze via halveren.
- Deze steunsommen zijn het vast uitgangspunt bij het gebruiken van 2 strategieën:  $1 \times$  meer en  $1 \times$  minder. Deze strategieën moeten de kinderen leren begrijpen. Vervolgens leren de kinderen ze op een vaste manier te gebruiken bij alle tafels op dezelfde manier. Zo ontstaan er vaste patronen hoe je een som uitrekenet:
  - vanuit de steunsom  $2 \times \rightarrow 3 \times$  ( $1 \times$  meer) – vanuit de steunsom  $5 \times \rightarrow 6 \times$  ( $1 \times$  meer) maar ook  $\rightarrow 4 \times$  ( $1 \times$  minder) – vanuit de steunsom  $10 \times \rightarrow 9 \times$  ( $1 \times$  minder).
- Blijft over: de  $7 \times$  en  $8 \times$  van alle tafels. De kinderen leren daarvoor de omkeerstrategie (deze komt dus pas laat aan de orde). Daarmee kunnen de kinderen bijna alle  $7 \times$  en  $8 \times$  sommen uitrekenen. Er blijven slechts een paar 'moeilijke' sommen over. Die moeten extra geoefend worden.

**EXTRA MATERIAAL LES 8**

- **geleide instructie:** wisbordje, geel en groen kleurpotlood, werkboek (per kind)
- **verlengde instructie:** geel kleurpotlood (per kind)
- **observatieformulier.pdf**

**EXTRA MATERIAAL LES 9**

- **geleide instructie:** groen, geel en blauw kleurpotlood (per kind), wisbordje (per kind)
- **observatieformulier.pdf**

**Lesdoel**



**Vermenigvuldigen**

Je leert alle keersommen vlot uitrekenen.

Je leert alle keersommen vlot te maken.

Je leert alle tafelsommen vlot te maken.

groep 4 blok 8 doel 4  
 Reken uit.

$7 \times 4 = \square$

groep 5 blok 1 doel 4  
 Maak de som.

$7 \times 4 = \square$

groep 5 blok 2 doel 3  
 Reken uit.

$7 \times 4 = \square$

**Hulp**

Je weet de som. Als je de som niet weet, reken je vlot met de strategie.

Weet ik.

$2 \times 6 \rightarrow 1 \times$  meer

$3 \times 6$

Weet ik.

$4 \times 6 \rightarrow 1 \times$  minder

$5 \times 6$

$6 \times 6 \rightarrow 1 \times$  meer

$7 \times 6$

omkeren

$8 \times 6$

omkeren

Weet ik.

$9 \times 6$

$10 \times 6 \rightarrow 1 \times$  minder

**Voorbeeldsommen uit de basistaak**

Reken uit.

$\times$	4	9	6
7	28	63	<input type="text"/>
8	32	72	<input type="text"/>
9	36	81	<input type="text"/>

Reken uit.

$\times$	4	9
7	28	<input type="text"/>
8	32	<input type="text"/>
9	36	<input type="text"/>



Blok 1: les 11, 12, 15, 18  
 Blok 2: eigen taken, les 14, les 19,  
 peiltaak week 1

Meten en meetkunde

**HOOFDDOEL**

Tijd leren aflezen van digitale klok.

**REKENWOORDENSCHAT**

het dagdeel  
 het etmaal

In groep 4 is de digitale klok aangeboden. Voor veel kinderen een bekender fenomeen dan de wijzerklok. We beperken ons tot het 12-uurssysteem. Klokkijken vraagt veel oefening. Ook buiten de rekenles zal vaak en veel gewezen moeten worden op klokken en kloktijden.

**EXTRA MATERIAAL LES 11**

- geleide instructie: 1 analoog klokje (per tweetal)
- verlengde instructie: 1 analoog klokje (per kind)
- observatieformulier.pdf

**EXTRA MATERIAAL LES 12**

- geleide en verlengde instructie: 1 analoog klokje (per kind)
- observatieformulier.pdf

**Lesdoel**



**Tijd**

Je leert de tijd van een digitale klok aflezen, bij hele en halve uren en kwartieren.

- bij hele en halve uren (les 11)
- bij kwartieren (les 12)

Je leert de tijd van een digitale klok aflezen, bij hele en halve uren en kwartieren.

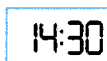
- bij hele en halve uren (les 11)
- bij kwartieren (les 12)

Je leert van een klok met wijzers en een digitale klok 5 en 10 minuten voor en over een heel uur aflezen.

- klok met wijzers (les 11)
- digitale klok (les 12)

groep 4 blok 6 doel 5

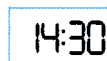
Hoe laat is het?



Het is half

groep 5 blok 1 doel 5

Hoe laat is het?



Het is half

groep 5 blok 3 doel 5

Hoe laat is het?



uur  min

**Hulp**

16:00

uren minuten

16:00 uur is 4 uur in de middag.  
 $16 - 12 = 4$   
 4 uur en 0 minuten is 4 uur.

20:30

uren minuten

20:30 uur is half 9 in de avond.  
 $20 - 12 = 8$   
 8 uur en 30 minuten is half 9.

17:15

uren minuten

17:15 uur is kwart over 5 in de middag.  
 $17 - 12 = 5$   
 5 uur en 15 minuten is kwart over 5.

22:45

uren minuten

22:45 uur is kwart voor 11 in de avond.  
 $22 - 12 = 10$   
 10 uur en 45 minuten is kwart voor 11.

**Voorbeeldsommen uit de basistaak**

Op welke klok is het digitale tijd?

20:00	
13:45	
22:15	
18:30	



Hoe laat is het?

